

BREDASCHIE

STAAT-, LETTERKUNDIG-

NIEUWS-

Dingsdag

COURANT.

EN WETENSCHAPPELIJK

BLAD.

28 Februarij.

FRANKRIJK.

PARIS, den 25den Februarij.

In de zitting der kamer van gedeputeerden van heden heeft de heer *Viger*, namens de commissie rapport uitgebragt over het aangewand milioen voor geheime fondsen en zich hoofdzakelijk volgenderwijs nitgelaten:

Uwe commissie heeft het beginsel van de noodzakelijkheid dier uitgaven aangenomen. Die noodzakelijkheid, ten allen tijde erkend, behoeft niet gerechtvaardigd te worden. Maar wij hebben ons willen overtuigen van de werkelijke behoeften van de dienst, om het belang der sommen te beoordeelen die gebruikt moeten worden. Het bedrag van het gewoon crediet is 932,000 fr. Dezelfde som wordt u dus gevraagd als in 1842.

In 1841 was het crediet naar denzelfden maatstaf geregeld, maar de gewichtige gebeurtenissen in den loop van dat jaar voorgevallen, hebben een supplementair crediet van 300,000 fr. noodzakelijk gemaakt. Vroeger waren de credieten nog hooger, naar de behoeften van het tijdstip. In 1840 nam men de grenzen aan der tegenwoordige wet. Het rapport der commissie die derzelver aanneming voorstelde in de zitting van den 21sten Maart 1840, toonde de onmogelijkheid om eene grootere spaarzaamheid in deze dienst te brengen. Alhoewel de vorige credietverleeningen uwe commissie gunstiger moesten stemmen voor de tegenwoordige aanpraak, heeft zij gemeend te moeten nagaan of er in den staat des lands geen veranderingen gekomen waren, die vergunden het crediet nog lager te stellen. Zij heeft den minister van binnenlandsche zaken nitge-nooddigd om in haren boezem daaromtrent de noodige inlichtingen te geven.

De minister heeft de commissie inlichtingen gegeven, geschikt om haar te overtuigen dat het gouvernement steeds dezelfde middelen van waakzaamheid behoefde. De noodlottige slag die Frankrijk getroffen heeft maakt het nog onvermijdelijker de zorgen en pogingen der openbare orde welke de minste verslappung kan in gevaar brengen, te verdubbelen. Uwe commissie, mijne heeren, is zeer tevreden geweest over juiste waardering van het crediet door het gouvernement. Intusschen hebben verscheiden van hare leden gedacht dat aan de stemuitbrenging der kamer noodzakelijk verbonden was het vertrouwen dat zij in het ministerie stelde, en verlangd dat de vraag oopens dat vertrouwen in den boezem der commissie ter spraak werd gebragt.

Wij hebben vermaand die vraag te moeten behandelen en is zij, alzo in discussie gebragt. Men heeft het noodig geoordeeld den president van des raad, oek minister van de buiten- en de binnenlandsche zaken te hooren over de staat der zaak van het gouvernement. Zij hebben inlichtingen gegeven over al de vragen die hun zijn gedaan.

Ten gevolge van dit onderzoek heeft uwe commissie besloten. De minderheid heeft verklaard dat zij weigerde haar zegel te hechten, aan de begindelen van het ministerie, om verschillende redenen, waarvan sommige door haar gevonden werden in de buitenlandsche staatkunde, anderen in het algemeen stelsel van het gouvernement.

Diensvolgens heeft zij de meening genit, dat er eene reductie in het cijfer moest gebragt worden; waarvan zij het bedrag nader zou voorstellen, indien het beginsel daarvan aangenomen was, in welke reductie, naar de meening dier leden, de beteekenis besloten ligt dat men het ministerie zijn vertrouwen weigert. De meerderheid is van gevoelen geweest, dat het kabinet buitenlands, een' eerpollen vrede had bewaard, en de ontwikkeling van den algemeenen voor-spoed bevorderd door de handhaving der orde binnenlands. Diens-volgens heeft zij de wantrouwend stemuitbrenging der minderheid verworpen, ten stelde de commissie eenvoudig de aanneming van het voorstel van den president naldit rapport worden gedrukt en werd de discussie op Maandag bepaald.

Naar men vertekert is de heer *Lacroix* belust namens de oppositie,

om eene reductie van 50000 fr. op het aangevraagd milioen te stellen; van de aanneming of verwerping van dit stelselment, het laatste wel met eene tamelijk aanzienlijke meerderheid, het hoogst waarschijnlijk het lot van het tegenwoordig ministerie aangeveerd.

Voor een paar dagen heeft een der ministers te bladen eene opzettelijke verdediging van de staatkunde der ministers gepubliceerd en heeft de oppositie als 't ware uitgedaagd om met een programma voor den dag te komen, waarna zij wilde regereen.

Werkelijk heeft de *Constitutionnel* een zoogenaamd programma medegedeeld, waarvan de hoofdpunten nederkamen op maatregelen nopens het kiesregt, vooral ten einde alle omkoopingen daarbij tegen te gaan, alsmede om de regten van Frankrijk tegenover het buitenland, welke het tegenwoordige kabinet opgeofferd heeft, te verdedigen. — Het ministerie Ochtendblad neemt dit programma tot een punt van onderzoek. Het blad noemt hetzelfde nieuw en van geene beteekenis. Reeds voor zeven maanden is er door eene stemming der kamer besloten, dat er een onderzoek nopens de verkiezingen zou plaats hebben. Het nog toe is er echter niets kunnen gevonden worden, waarin het bewind zou te laken geweest zijn.

Wat de verdediging der belangen in Frankrijk betreft, hieromtrent zal een ieder het eens zijn. De vraag is maar alleen, om daartoe de geschiktste middelen te vinden; en dan tart het blad de oppositie uit, er betere te vinden, dan die door het kabinet zijn aangewend, in de zoo indereijlike vraagstukken, welke zich, gedurende den tijd, dat hetzelve aan het bewind is, hebben opgedaan. Het *Journal* vraagt aan den *Constitutionnel* een degelijk programma, en geen ijdele klank van woorden, ofschoon dit het blad zeer moeilijk zal zijn, vermits men eene verandering van ministerie wil, zonder eenige voorwaarde, zonder zich aan iets te binden.

De minister van finantien heeft aan de Kamers eene vergelijking tusschen de begrootingswetten van 1843 en 1830 doen ronddeelen. Uit de meerdere opbrengsten van eerstgenoemd budget wordt het bewijs afgeleid van den vooruitgang van zaken en den voorspoed van Frankrijk. Dit budget heeft 226 milioen franken meer dan dat van 1830 opgeleverd, na aftrek der mindere opbrengst van sommige hoofdstukken. Onder deze laatste behooren vooral de loten en de speelhuizen, welke, als onzedelijk, zijn afgeschaff.

Het Madridsche regeringsblad behelst eene aanmerking van den minister van finantien, waarin de voorwaarden worden opgegeven, op welke de rijke kwikzilvermijnen van Almaden en Almadenjos den 28sten Maart aanstaande te Madrid, in het openbaar verpacht zullen worden. De hoofdvoorwaarde is, dat de pachter voor een tydperk van vier jaren, dat in September 1847 ten einde loopt, genot van de opbrengst dier mijnen zal hebben, maar daarentegen verplicht zal zijn, om reeds dadelijk in tien maandelijksche termijnen aan de Regering een voorschot te doen van 50,000,000 reellen of 6 1/2 milioen gulden, welke som in gewone gonden of zijveren munt zal moeten worden betaald. De verrekening dier som zal gedurende de vier jaren der verpachting, plaats hebben.

Overigens behelzen de Spaansche dagbladen weinig nieuws. De aanstaande algemeene verkiezingen honden de aandacht sterk bezig. Men meent, dat hij de nieuw bijeen te roepen cortes nitgeroepen wals ontwerpen tot het vestigen van eenen staatsraad op den eer-rekenkamer zullen worden ingediend.

Ter beurze van heden (25 Februarij) waren genoteerd: 5 1/2 pCt. 121,55; 3 pCt. 80,50; Nap. 5. 107; Spanje 26 1/2; Rom, L. 106.

DUI TSCHLAND.

FRANKFORT, den 24sten Februarij.

Uit Kiel schrijft men het volgende:
Een tweeledig gerucht, betreffende de erfvolgning in de rijk en in de hertogdommen, is hier in omloop. Het gerucht zou de Kroonprins van Denemarken den Erfprins van Saksen betreffen, en deze dan later de kroonprins van Saksen betreffen. Het gerucht zou de Kroonprins van Denemarken den Erfprins van Saksen betreffen, en deze dan later de kroonprins van Saksen betreffen.

CAÏ
zou door het groothertogdom Oldenburg, en de Prins van Hessen voor 2 miljoen thaler schadeloos worden gesteld. Volgens het andere zou de Kroonprins de regering, na den dood zijns vaders, den thans geregeerden Koning van Denemarke, volstrekt niet aanvaarden, maar daarvan afstand doen ten gunste van den Prins van Oldenburg, onder de bovengemelde voorwaarden.

— De *Leipziger Zeitung* vermeldt dat de Koning van Pruisen eene gift van 25,000 Markten aan het Martin-stift te Erfurt gedaan heeft, om met hulp hier som het aldaar opgerigte gedenkteeken ter eere van *Luther* en van de hervorming te voltooien. Het hier bedoelde stift bevindt zich in hetzelfde kloostergebouw, in hetwelk *Luther* zich tot zijn werk voorbereidde. Er was daar sedert verscheidene jaren reeds een gesticht tot het opvoeden van ongelukkige weezen gevestigd, hetwelk men aan professor *Remthaler* te danken heeft, welke hoopbaarlijk op die wijze *Luther's* gedachtenis wilde vereeren. Nog steeds worden in het gesticht eenige onmiddellijke nakomelingen van *Luther* opgevoed.

— Volgens berichten uit Napels tot den 11den Februarij, had daar in de laatste dagen een hevige storm uit het zuiden, van aanhoudende regen, van hagel en wind vergezeld, gewoed. Men vreesde van vele ongelukken te zullen hooren. Van de vele schepen, die men uit Engeland verwachtte, was nog geen enkel aangekomen. Men wist daar-entegen reeds, dat er twee vergaan waren. Een vaartuig, dat met dertig Napelsche zeelieden of boeren naar Ischia voer, was, alvorens dat eiland te hebben kunnen bereiken, omgeslagen, zoodat geen der daarin aanwezige personen gered had kunnen worden. In de gemeente *Solano* was door den aanhoudenden regen, van eene berghelling een groot stuk rots losgeraakt en had bij het nederrollen naar het dal verscheidene woningen met zich voortgesleept en geheel vernield.

BELGIE.

BRUSSEL, den 26sten Februarij.

De bladen deelen thans de bijzonderheden mede die geleid hebben tot de strafvermindering of straf-kwitschelding der heeren *Van der Meere*, *Van Laethem* en *Verpraet*.

De Koning had reeds lang de gezindheid daartoe gehad, en werd daartoe te meer bewogen door deanzoeken van den senator, graaf *Desmet de Biesme*. Daarop volgde een adres aan den koning van den graaf *Van der Meere*, waarin hij zich verbond, in geval van vrijstelling, België en Europa voor altijd te verlaten en zich in Brazilië te vestigen. Hierin werd bewilligd, en na deze verleende gratie aan den nog in handen der politie overgebleven hoofd-delinquent aan den aanslag, moest men de minder schuldigen *Van der Meere* en *Verpraet* wel kwitschelding geven.

Haar morgen is de generaal *Van der Meere* naar Oslende vertrokken.

— De buitengewone Nederlandsche gezant, baron *van Breugel*, is ten gehoor geweest bij den minister van buitenlandsche zaken en financiën, en heeft zich gisteren naar het bureau van 's Rijks archieven begeven, om aan het oogmerk zijner zending te voldoen.

— De gemengde commissie, belast met de regeling der nitwatering van de Vlaamsche wateren langs het Zeeuwsche grondgebied, is thans te Gent, en die tot regeling van de vaart op de binnenwateren, te Antwerpen vereenigd.

— Men heeft tot dusverre in de meening verkeerd, dat de Katholijke universiteit te Leuven, welke onder het onmiddellijke toezigt der hooge geestelijkheid staat, zich in bloeiende omstandigheden bevond, voornamelijk ook wat den geldelijken toestand der inrigting betreft. Het baart derhalve eene niet geringe verwondering, dat men dezer dagen in onderscheidene dagbladen eene circulaire heeft gevonden, door de gezamenlijke bisschoppen des Rijks onderteekend, waarbij de inrigting wordt aangemaand tot het verlaten van 's Rijks gebied en de afwijking van de inrigting ter handhaving der genoemde universiteit.

NEDERLANDEN.

BREDA, den 27sten Februarij.

Het heeft Zijne Majesteit behaagd, bij besluiten van den 23sten Februarij 1843:

1. De bevoegden tot inspecteur-generaal der directe belastingen, in- en uitgaande regten en accijzen, belast met de waarneming van de directie der belastingen bij het departement van Financiën, den heer *M. G. Rolius*, thans provinciaal inspecteur der registratie en der directe belastingen, in- en uitgaande regten en accijzen in de provincie Utrecht;

2. Aan den heer *J. C. A. van Ghel* *Roel* een eervol ontslag te verleen van zijne betrekking van hoofd-inspecteur der directe belastingen, in- en uitgaande regten en accijzen in de provincie Utrecht;

3. te bevoemen tot provinciaal en hoofd-inspecteur voor de directe belastingen, in- en uitgaande regten en accijzen in de provincie Utrecht, den heer *L. G. Bouwius*, thans hoofd-inspecteur derzelfde middelen in Vriesland;

4. tot hoofd-inspecteur der directe belastingen, in- en uitgaande reg-

ten en accijzen in de provincie Vriesland, den heer *G. W. Simer*, thans arrondissements-inspecteur der Rijks-belastingen te Heerenveen; tot ontvanger der in- en uitgaande regten en accijzen te Harlingen, den heer *S. H. Muntz*, thans ontvanger te Franeker; tot ontvangers der directe belastingen en accijzen te Franeker, den heer *D. Buijnga*, thans ontvanger te Langweer; den heer *J. Hobbema*, thans ontvanger te Birdaard; te Birdaard, den heer *Mr. B. T. baron van Heemstra*, advocaat te Leeuwarden.

— De Minister van Financiën heeft ter kennis van de belanghebbers gebracht, dat gedurende de maanden maart, april en mei 1843, de voldoening zal plaats hebben van lijfrenten, gevestigd op een en twee lijven, ingeschreven op het grootboek der nationale schuld en loopende over het jaar 1842, en dat, ten gevolge van de bestaande verordeningen, die betalingen, op vertoon van het certificaat van inschrijving, tegen intrekking van de attestatie *de vita* der ingeschreven lijven, en overlegging eener behoorlijke quitantie, of voldaantheekening op de betaalrol zelve, of onder de quitantie aan den voet der gedrukte formulieren van attestatie *de vita*, zullen geschieden bij assignatie, af te geven door den administrateur van 's Rijks schatkist in de hoofdplaats van elke provincie (in Noord-Holland te Amsterdam), betaalbaar op zigt, ten kantore van den agent van het algemeene Rijks kassierschap, mede aldaar gevestigd.

— Uit 's Hage schrijft men van gisteren:
» Eergisteren middag tegen half twee ure heeft alhier een vreeselijk ongeluk plaats gehad. Twee metselaarsknechts, *Johannes van Dam* en *Johannes Adam Schepman*, door een pakhuis, staande in de Haagpoort, in de Spuistraat, toebehoorende aan den winkelier *Willam Jesse*, handelende onder de firma van *Stokhuyzen en Verkoop* te Leiden, zich naar het dak willoende begeven, om aldaar hun werk te hervatten, hebben hun leven op eene jammerlijke wijze verloren, door de zolder van genoemd pakhuis, waarop diezelfde morgen eenige lasten graauwe erwten geborgen waren, juist op dat oogenblik instortte, onder welke last zij begraven werden.

» Zoodra de heer commissaris van politie *J. A. Waldeck*, kennis van dit ongeval had bekomen, snelde hij met zijnen gewonen ijver derwaarts heen, en deed, zoo spoedig mogelijk, de graauwe erwten eitz. wegruimen in de hoop, de daaronder bedolven ongelukkigen nog te redden. Weldra werden de beide personen ontdekt, en naar een naburigen stal gebracht, doch de pogingen der heelmeeesters *Cobus de Meyer* en *van der Meulen*, om hen in het leven terug te roepen, waren vruchteloos, daar het spoedig bleek, dat zij beiden overleden waren. De twee lijken werden daarop, mede door de zorg van den heer *Waldeck*, naar het Burger-Gasthuis overgebracht.

» De natpvaardigheid van de aanwezigen bij dit treurig voorval, verdienen allen lof; en voornamelijk de diensten, door den logementhouder *Daams* bewezen.

» De eerste overledene, *Johannes van Dam*, was 59 jaren oud, woonde in een der nieuwe huisjes aan den Zuidwal, en laat eene vrouw en vijf kinderen na; de tweede, *Johannes Adam Schepman*, had den onderdom van 51 jaren bereikt, woonde in het Glasblazerslaanje en laat mede eene vrouw en vijf kinderen na.

» Beide huisgezinnen zijn door deze vreeselijke ramp in de diepste armoede gedompeld. Bijaldien menschlievende menschen eenige ondersteuning aan deze huisgezinnen mochten willen verleen, zullen Wijkmeesters gaarne zich met de ontvangst der gelden belasten.

— Uit Dordrecht schrijft men van den 24sten:

» Gisteren morgen, omstreeks 5 ure, is, op den 's Graydenesche dijk, tusschen Kikzigt en het regthuis van Wieldrecht, een schipper, die zich, door tegenwind belet met zijn schip op te varen, te voet naar deze stad begaf, door vier personen gewelddadig aangerand en van het geld, dat hij bij zich droeg, ten bedrage van 700, beroofd. De misdadigers hebben zich vervolgens in een schuitje, dat in het riet verborgen lag, verwijderd. Aan de justitie is van het gebeurde aangifte gedaan, en men hoort dat dezelve der in-slaggen zal, om de boesdoeners op te sporen.

— Op den 9den Februarij overleed te Maastriicht *Willelmus Cambier*, oud 40 jaren, zoon van den heer *Cambier*, resident in Oost-Indië. Dit overlijden door het publiek gerucht aan de verzorging der mishandelingen toegeschreven wordende, welke dit kind, door zijn vader, zijn 600, den gepensioneerden ingénieur kapitein *Cambier*, aldaar aan wien hetzelve door zijnen vader opvoeding was toevertrouwd, zoude hebben ondervonden, na regtenlijk onderzoek, de echtgenoot van den voornoemden kapitein, *Anne Maria Goelen*, genaamd, zijn hechtenis genomen.

— Dit Enschede wordt van den 17den dezer gemeld:
» Gisteren avond ontstond er een ontzond plotseling brand in een der werkzalen van de groote doorstoom gedrevene Katenspinnerij, kort bij de stad gelegen. Het werkvolk uit hoofde van het schoftuur juist afwezig zijnde, nam deze brand uithoofde van de veelheid der bigte ontginsten voorwerpen nitermate snel toe en kwam dezelve aldaar een schrikverwekkend aanzien. Intusschen kwamen de brandspuiters spoedig toescellen en na twee uren rusteloze en onvermoeide inspanning, was men zoo gelukkig, den brand meester

te worden, en dezels verderen voortgang te stuiten. Niettegenstaande de korthed des tijds is eene aanzienlijke schade aan het gebouw en inzonderheid aan de machinerie toegebracht, wordende begroot op p. m. f 15,000,00. De fabriek is tegen een redelijk kap. in diverse maatschappijen verzekerd en zal alzoo eerlang de geleden schade wel hersteld zien; maar bedroevend is het, dat door dit onheil, hetwelk den onmiddellijken stilstand der werkzaamheden heeft ten gevolge gehad, circa 200 arbeiders, waaronder vaders van huisgezinnen, van het eenige brood dat zij verdienen en kunnen verdienen, beroofd geworden.

— Uit Amsterdam schrijft men van den 25sten:

In den afgelopen nacht, omstreeks half drie ure, is er brand ontstaan in de Oranjerie, in de tuin *Nieuw Rozenburg*, buiten de Raampoort. De Oranjerie is voor het grootste gedeelte uitgebrand. Drie spuiten zijn aangevoerd, waarvan slechts eene in werking is geweest.

— Zaterdag 11. is te Utrecht, van wege het ministerie van binnenlandsche zaken aanbesteed en door de Rijks aannemers, de heeren *Mouris en Terwindt* te Pansterdam, voor de som van f 66,800 aangenomen de levering der ijzeren vaste en draaibrug over den Vaartschen Rijn, in de nabijheid van genoemde stad, ten dienste van den Rijn spoorweg. Naar men verneemt, zal deze brug, welke onder het oppertoezicht van den heer hooftingenieur *van der Kun* wordt daargesteld, van eene buitengewoon fraaie samenstelling en, ondanks eene zwaarte van ruim 87,000 Ned. ponden en kolossale leggers, van zeer net en sierlijk draaiwerk voorzien zijn. Men verneemt, dat dit belangrijke werk weder zal vervaardigd worden in de binnen 's Hage gevestigde ijzergieterij van de heeren *L. J. Enthoven en Comp.*, die nu met de levering zijn belast van al de tot heden voor den Rijnspoorweg aangelegde ijzeren bruggen.

Blijkens de aankondiging van den Minister van Financien zijn de middelprijzen der inlandsche granen van 20 Januarij tot 19 Februarij geweest als volgt: *per mud*: Tarwe f 8,03; Rogge f 6,87; Boekweit f 5,86; Gerst f 4,28; Haver f 2,64 1/2; Ongepelde spelt f 3,60 1/2. Diensvolgens zullen de regten gedurende de maand Maart bedragen: *Invoer per mud*: Tarwe en gepelde spelt 50 c.; Rogge 15 c.; Boekweit 30 c.; Gerst en Mout 50 c.; Haver 75 c.; Ongepelde spelt 30 c.; *Uitvoer* Rogge 30 c.; het overige vrij.

JACOB HENRIK HOEUFFT.

In ons N^o. van 19 Februarij 11. hebben wij reeds met een woord het overlijden vermeld van wijlen onzen geleerden stadgenoot, den heer Mr. J. H. HOEUFFT; zie hier thans een kort overzicht van 's mans leven en werken.

JACOB HENRIK HOEUFFT werd den 29sten Julij 1756 te Dordrecht uit een oud en aanzienlijk geslacht geboren. Zijn vader JAN HOEUFFT, had zich aan de zeedienst toegewijd, was toenmaals kapitein ter zee en stierf in 1793, na tot den hoogen rang van Luitenant-Admiraal in 's lands dienst opgeklimmen te zijn. Ook onze HOEUFFT had in zijne vroege jeugd veel neiging tot de zeedienst, doch werd door zijnen vader, wiens eenig kind hij was, overgehaald om eene andere loopbaan te volgen. Hij maakte zijne eerste studien in zijne geboortestad, doch vertoefde slechts korten tijd aan de latijnsche school aldaar, welke hij verliet voor de Haagsche school. Hier gaf hij vele blijken van zijnen gelukkigen aanleg voor de studien, behaalde steeds den eersten prijs in de verschillende klassen die hij doorliep, en, daar het toen zeer algemeen in gebruik was op de latijnsche scholen, de jeugd te oefenen in het vervaardigen van latijnsche verzen, gaf hij toen reeds vele blijken van zijn dichterslijk vernuft. Op zijn 15de jaar werd hij, na het uitspreken eener latijnsche redevoering, door hem zelve vervaardigd, waardig gekend om de Akademische lessen te volgen, doch zijn vader verkoos hem, wegens zijnen jeugdigen leeftijd, nog een paar jaren het privaat onderwijs van den toenmaligen Rector der Haagsche school te doen genieten. In het jaar 1773 begaf HOEUFFT zich ter voortzetting zijner studien naar de Leidsche Hoogeschool, waar hij zich op de regtsgeleerdheid toedeed, en de lessen bijwoonde van de vermaarde hoogleraren van dien tijd *BAVIUS VOORDA* en *PRATER*. In 1778, dus op den ouderdom van 22 jaren, werd HOEUFFT tot Doctor in de beide regten gepromoveerd, na het houden en met lof verdedigen eener dissertatie *de imperio aemulente*. Hij vestigde zich vervolgens gedurende twee jaren als advocaat te 's Hage, waarna hij zich naar zijne geboorteplaats Dordrecht terugkeerde, alwaar hij tot lid van den Stedelijken raad benoemd werd, en deze betrekking tot het jaar 1793 bekleedde, toen hij zijne woonplaats te Breda vestigde, alwaar hij eerst als ambtelofs burger leefde, maar na de gezegende omwenteling van 1813, de betrekking van lid van den raad aannam; doch de hem aangeboden waardigheid van Burgemeester weigerde hij te aanvaarden. Hij stond aan het hoofd van het Armbestuur te dezer stede en was voorts in onderscheidene andere nuttige betrekkingen werkzaam, die hij tot aan zijnen dood toe met den meesten ijver en nauwgezetheid vervulde. Reeds vroegtijdig ontwikkelde zich bij onzen HOEUFFT, bij den gelukkigsten aanleg, eene heerschende neiging voor de beoefening der latijnsche poezij, waarin hij het tot zulk eene groote hoogte bragt, dat hem te regt in later tijd den naam van Nestor der latijnsche dichters in ons Vaderland werd toegakend. Reeds in 1778, gaf hij in gemeenschap met den geleerden F. P. BURMAN, een latijnsch dichtwerk uit: *Carmina juvenilia*, geheeten, dat door de liefhebbers der latijnsche dichtkunst hoog geroemd werd en hem veel lof en aanmoediging deed inoogsten; daarop volgde in 1783 het 1ste stuk zijner *Pericula poetica*, waarvan later nog 3 stukken verschenen, welke stukjes echter niet in den handel kwamen maar alleen tot geschenken voor den dichters vrienden gedrukt werden. Deze dichtbundels wer-

den gevolgd door eene vertaling der Elegien en Oden van ANACREON, in latijnsche verzen, te Dordrecht in 1795 en 1797 gedrukt. In 1801 hield hij zich bezig met de uitgave eener volledige verzameling der dichtwerken van L. VAN SANTEN, voorafgegaan door eene uitvoerige en in zeer zuiveren stijl door HOEUFFT gestelde voorrede, waarin eenige levensbijzonderheden noemens gemeld, latijnschen dichters worden medegedeeld. In 1805 verscheen te Breda zijne *Carmina*, en in 1808, insgelijks te Breda, zijne *Pericula critica*, bevattende emendatiën van sommige duistere plaatsen van eenige oude latijnsche dichters, die gedeeltelijk reeds vroeger bij het 3de stuk zijner *Pericula poetica* waren gevoegd. In 1816 gaf hij te Breda uit eene hollandsche vertaling in rijmlooze verzen van *Anacreon*, van welke overzetting in het bijzonder de nauwkeurigheid in het wedergeven van het oorspronkelijke geprezen wordt. In 1819 verscheen zijn *Parnasus latino belgicus, sive plerique e poetis Belgii latinis epigrammate atque adnotatione illustrati*, zijnde de beantwoording eener prijsvraag door de koninklijke Maatschappij van Wetenschappen te Brussel uitgeschreven, waarmede hij echter niet naar den prijs dong, doch deze Memorie aan de Maatschappij toezond, tijdens zij over de ingekomenen stukken uitspraak zou doen, waarvoor het gezegd Genootschap onzen HOEUFFT een' zilveren gedenkpenning en het diploma van het lidmaatschap aanbood, terwijl deze zijn arbeid zeer gewaardeerd werd, ook om de vele daarin voorkomende geleerde aantekeningen, betrekkelijk de werken en uitgaven van de Nederlandsch Latijnsche dichters. Het werk moet geheel uitverkocht zijn. Later is HOEUFFT aangezocht geworden om zijnen *Parnasus latino belgicus*, welken hij met vele geschrevene aantekeningen verrijkt had, op nieuw uit te geven; doch hij heeft zulks niet verkozen, omdat hij wist dat de hoogleeraar *PERALKAMP* eene nieuwe uitgaaf van zijn werk over de Nederlandsche dichters die latijnsche verzen gemaakt hebben, voor de pers gereed maakte (welke ook sedert verschenen is). Nog werden door HOEUFFT uitgegeven *Taalkundige aanmerkingen op eenige oude Friesche spreekwoorden*, waarvan in 1815 de tweede uitgaaf verscheen, vermeerderd met een berekend Register, bij welk werk men voegen kan zijne *Taalkundige bijdragen tot de naamuitgangen van eenige meest nederlandsche plaatsen* (Breda 1816). De laatste door hem uitgegeven letterkundige arbeid is zijne *Proeve van Bradasch taaleigen*, waarvan in 1836 de laatste Aflevering verscheen en die in 1838 door een *Aanhangsel* gevolgd werd, en voorts zijne *Verzameling van fransche woorden uit de noordsche talen afkomstig, of door sommigen afgeleid*, in 1836 tot 1840 te Breda in 't licht gegeven.

De afzonderlijke dichtstukken door onzen onvermoeiden en geleerden stadgenoot bij menige gelegenheid vervaardigd, zijn genoegzaam alle opgenomen in zijne *Carmina*, en die na 1801 uit zijne pen vloeiden, in zijne *Carminum Epidosis* (Breda 1839), waarvan die op den dood van Mevrouw *BOSSCHA*, en aan den Hoogleeraar *BOSSCHA* bij diens beroep naar Amsterdam (zooveel wij weten zijn zwanenzang), de laatste zijn, en nog getuigen van de uitruimende dichterslijke begaafdheid van een man, toen reeds meer dan 80 jaren oud. Tot in den laten avond van zijn leven bleef hij dan ook met lust de letteren en wetenschappen beoefenen, en ofschoon, gelijk reeds gemeld werd, in zijne laatste hooggekloomen levensjaren van het zintuig des gezichts beroofd, bleef hij nogtans tot niet lang voor zijn einde, eene bewonderenswaardige helderheid en scherpzinnigheid van geest behouden, alhoewel hij in de twee laatste jaren voor zijnen dood, ten gevolge van zijnen vergesorderden ouderdom, steeds in krachten afnam.

HOEUFFT overleed den 14den Februarij jl. in ruim zes-en-tachtigjarige ouderdom, zijnde zijne stoffelijke overblijfselen, naar uiterste wilsbeschikking, naar zijn familie-graf te Dordrecht vervoerd. Zijne verdiensten werden door allen die prijs op geleerdheid en smaak stellen naar waarde geschat; onze vaderlandsche Wetenschappelijke Maatschappijen, zooals die te Leiden en Utrecht, en het Friesche Genootschap ter beoefening van Friesche geschied-, oudheid- en taalkunde hadden hem het lidmaatschap aangeboden; ook was hij lid van het Koninklijk Nederlandsch Instituut, terwijl Z. M. de Koning hulde aan zijne verdiensten bragt, door hem te benoemen tot Ridder der orde van den Nederlandschen Leeuw. Zijn dood is, behalve voor de geleerde wereld, in 't bijzonder een gevoelig verlies voor onze stad, waar hij, in weerwil zijner hoogen jaren, in de betrekkingen die hij bekleedde, nog veel nut deed, en vooral medelijdelijk bijdroeg en medewerkte, waar tot algemeen nut, als *in 1811* gebragt of de behoeften der armen moesten geleend worden, zodat zijn naam in onze vesting lang in zegening zal blijven.

De overledene laat eene aanzienlijke Bibliotheek na, die uitmunt door vele kostbare uitgaven der klassieke schrijvers, alsmede door eene voortreffelijke verzameling van zeldzame *Bijdragen*. Door zijne heuschheid waren velen in de gelegenheid gesteld om van zijne ruim voorsiene boekery gebruik te maken. Ook was HOEUFFT, toen hij nog het zintuig der gezichts zint, een *verzamelaar* van antieken, penningen, en heeft een kostbaar penningkabinet nagelaten, waarin vele zeldzame stukken gevonden worden.

Uit Petersburg schrijft men van den 3den Februarij: De taalkundige wetenschappen hebben een groot verlies geleden door den dood van den geleerden *Frederik Adelung*, hoofd-directeur der keizerlijke Aziatische Maatschappij van Wetenschappen te St. Petersburg, in welke stad hij in den ouderdom van 74 jaren overleden is. De heer *F. Adelung*, neef van den beroemden *Jan Christoffel Adelung*, werd te Stettin in Pruisen in 1768 geboren. Hij vestigde zijne woonplaats vroegtijdig te St. Petersburg, waar hij zijne studien onder het toezigt van zijn oom voortzette, en tot leermeester der keizerlijke Prinsen benoemd werd. Hij heeft een aantal belangrijke werken van letter- en taalkundigen aard uitgegeven; onder anderen aantekeningen en uittreksels van oude duitische dichters, niet handgeschreven uit de Heidelbergsche Bibliotheek naar die van het Vatikaan zijn overgegaan, voorts een werk over de verwantschap tusschen de sanskritsche en russische talen, en vooral zijne *Bibliotheca glottica*, die over alle bekende tongvallen handelt. Men heeft ook belangrijke stukken van hem over de aziatische, russische, scandinavische en germaansche ondheden.

